

Søndag

25

Juli

2021

Mandag

26

Juli

2021

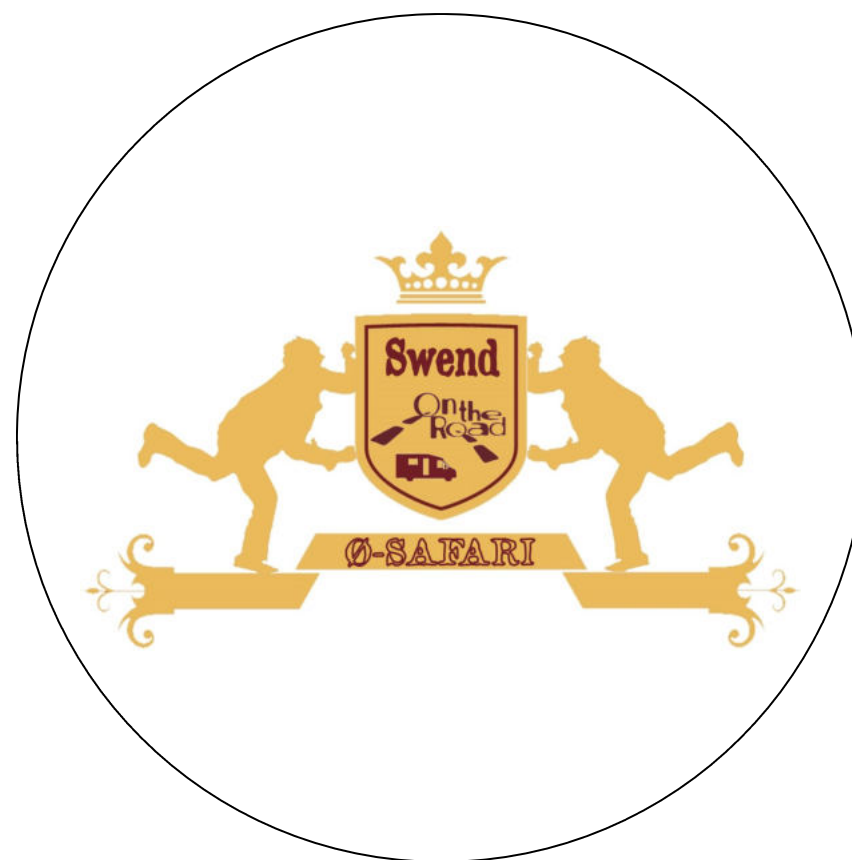
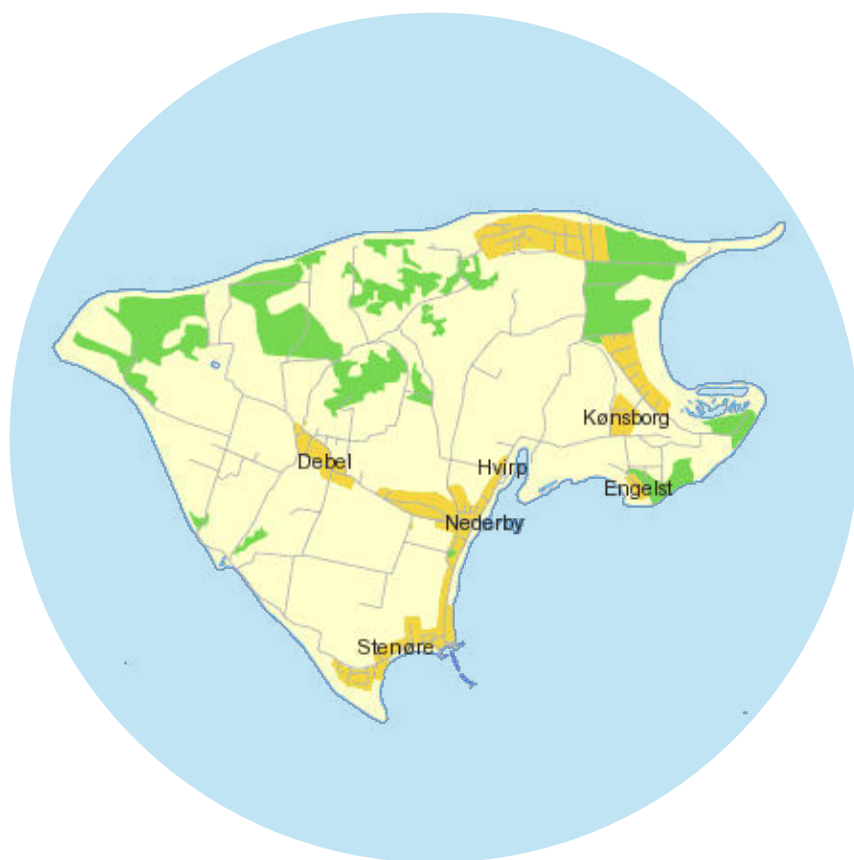
FUR

Det danske ørige

- ◆ Ø i Limfjorden
- ◆ Færgeforbindelse til Branden
- ◆ Areal 22 km²
- ◆ Skive Kommune
- ◆ Ca. 765 beboere

Fur

Inden for sit beskedne areal på kun 22 km² rummer Fur en rigdom af forskelligartede og særprægede landskaber. Nordfur domineres af en øst-vestgående bakkeryg med stejle skrænter ned mod Limfjorden.

Talrige slugter og dale gennemfører bakkeryggen, og landskabet bærer præg af at have henligget som uopdyrkede græsningsarealer gennem århundreder. Fra gravhøjene på toppen af bakkeryggen er der udsigt over hele øen. Mod syd breder det flade frugtbare agerland sig. Landsbyerne med oprindelse i Vikingetiden har udviklet sig til en næsten sammenhængende langstrakt bebyggelse langs de vigtigste veje. Spredte udflyttergårde fra 1800-tallet præger vestøen.

Landskabernes dannelse

Det højtliggende bakkeland blev formet af en fremrykkende gletchertunge under sidste istid. Isen pressede lag fra undergrunden op i et system af randmoræner, der kan følges fra Nordmors over Fur til Himmerland. I kystklinerne og i molergravene kan en randmorænes indre opbygning studeres. Lag af lyst moler er presset op i stejltstående flager og folder, hvis markante struktur understreges af talrige mørke lag af vulkansk aske.

Moleret

Fur er kendt for sit moler, og der findes på øen en betydelig industri, der udnytter dette som råstof. Moleret blev afsat på bunden af et hav, der for 55 millioner år siden dækkede det meste af Danmark. Aflejringen består hovedsageligt af kiselalger (diatoméer), der i enorme mængder levede som plankton i havet. Moleret er endvidere kendt for sit indhold af velbevarede fossile fisk, insekter, krybdyr og planter.

Moleret indeholder ca. 200 vulkanske askelag, hvoraf 179 af de mest iøjnefaldende har fået numre. Askelagene er blevet dannet under gentagne vulkanudbrud i forbindelse med åbningen af Nordatlanten mellem Norge og Grønland. Askelagene kaldes derfor Nordatlantens fødselsattest. Under udbruddene blev finkornede askepartikler slynget højt til vejrs og drev med vinden ned over Molerhavet. Her sank de til bunds og dannede et tyndt lag på havbunden. Hvert lag repræsenterer således et vulkanudbrud. Askelagenes vulkanske oprindelse blev først kendt i 1883. Indtil da blev lagene opfattet som kulholdigt sand.

Molerbrydning

I 1919 begynder den første brydning af moleret, som blev eksporteret i rå tilstand. I dag forarbejdes hovedparten af moleret på øen, og molerindustrien har udviklet sig til en væsentlig faktor i Furs økonomi. Moler anvendes til isoleringsmateriale og kattegrus.

Molerforekomsterne er udelukkende knyttet til det naturskønne bakkeland. Derfor er der opnået enighed mellem molerproducenterne og de offentlige myndigheder om en plan for indvinding og efterbehandling. Planen dækker perioden frem til år 2021.

